

TRONDHEIM KOMMUNE

POLITIET

Tiltak for -

- Inkludering, mestring og opplevelse av tilhørighet

Forebygging av radikaliserings og utvikling av voldelig ekstremisme

handler om å motvirke utstøtelsesmekanismer i hverdagslivet til barn, unge og voksne, og aktivt bidra til å forhindre at noen står på utsiden av fellesskapet.

I samarbeid med:

Trøndelag fylkeskommune
Trøndelagen fylhkontjelle

Presentert i Politiråd og
Formannskapet april 2015
Trondheim kommune

Årgang 2 – mars 2020

Innhold

Bakgrunn	side 2
Forankring	side 3
Målgruppe	side 4
Forebygging	side 4
Hovedstrategi	side 6
Fenomenkunnskap	side 8
Samarbeidspartnere	side 12
Tiltakene	side 19
Oversikt tiltak	side 22

Forkortelser brukt i dokumentet:

AQ	al-Qaida, terrorgruppe.
FIDS	Flerkulturelt Informasjon og Dialogsenter i Trondheim
Fremmedkrigere	Person som kjemper en annens krig som tredjepart.
Kalifat	Et styresett der staten er ledet av en kalif. Kalif er betegnelsen på profeten Muhammads legitime etterfølger som muslimes leder.
DNM	Den Nordiske Motstandsbevegelse – Nasjonalsosialistisk organisasjon som ved revolusjon ønsker å skape en nordisk nasjonalsosialistisk republikk eventuelt inkludert de Baltiske stater.
IS	Den islamske stat. Militant islamistisk gruppe og organisasjon i Irak, Syria og Libya som står nær den Sunnimuslimske retningen wahhabisme.
ISIL	Islamske stat i Irak og Levanten.
PST	Politiets sikkerhetstjeneste
Radikalisering	I dokumentet er begrepet brukt om personer som tilslutter seg voldelige (ekstrem) ideologi. Radikalisering er prosessen som leder en person til å bli villig til å bruke vold for å nå sine politiske eller religiøse mål.
RVTS	Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging.
Voldelig ekstremisme	Aktiviteten til personer og grupper som er villige til å bruke vold for å nå sine politiske, ideologiske eller religiøse mål.

Bakgrunn

Denne Tiltaksplanen er ment å omfatte voldelig høyre- og venstre- ekstremisme samt religiøst motivert ekstremisme. Dokumentet omhandler også kort “ensaks-ekstremisme”. Hvordan vi kan avdekke begynnende tegn på radikaliserings er beskrevet i Trondheim kommunes Veileder ”Hvordan forebygge radikaliserings og håndtere voldelig ekstremisme”. Veilederen finnes her: www.trondheim.kommune.no/slt/

Dette dokumentet er ment å synliggjøre hva Trondheim kommune og samarbeidspartnere gjør i forhold til disse utfordringer, og være et verktøy for å kunne forebygge, håndtere og følge opp personer som står i fare for å bli rekruttert til ekstremistiske miljøer. Samarbeidspartnerne skal også bidra til å følge opp personer som i privat regi har deltatt i kamphandlinger i utlandet. Rutinene berører flere offentlige og private instanser.

Midt Norge har mindre uorganiserte grupperinger både på den høyre- og venstre- radikale side. Ulike internasjonale konflikter har de siste årene ført flere personer fra Europa til kamphandlinger i andre land. Det anslås at siden 2015 har ca. 3000 personer reist fra vestlige land til Syria. PST anslår (2019) at ca 100 personer er reist fra Norge til Syria, at ca 40 har returnert og 40 personer antas drept. Det er rimelig å anta at det i dette bildet ligger mørketall. Det er i tillegg rekruttert personer til konflikter og kamphandlinger i andre land de senere år. Det er ikke kjente grupperinger knyttet til radikale islamistiske miljøer i Trondheim, men enkeltpersoner som kan ha sympatier med ideologien. Høyrepopulistiske grupper er i vekst i Norge og Europa. Mindre høyreekstreme miljøer finnes i Trondheim.

Historisk sett har nordmenn reist ut som fremmedkrigere tidligere, som for eksempel til den Spanske borgerkrigen (1937). Fremmedkrigere har reist til ulike konflikter både i Sør Amerika, Afrika og Asia. Dette er ikke et nytt fenomen, men viljen til å begå vold i opprinnelseslandet har endret seg.

<https://publications.ffi.no/nb/item/asset/dspace:2046/1178190.pdf> (Norske fremmedkrigere i går og i dag) Thomas Hegghammer. Forsvarets forskningsinstitutt.

PST`s trusselvurdering oppdateres årlig og ved behov, og kan leses her: www.pst.no/trusler/

I vår kommunale veileder ”Hvordan forebygge radikaliserings og håndtere voldelig ekstremisme” ligger føringer for hvordan bekymring skal meldes videre for tjenesteapparatet.

I regjeringens handlingsplan ”Handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme” 2014 ligger også føringer for kommunen.

I regjeringens handlingsplan sies det følgende om forebyggingsstrategier:

Regjeringens handlingsplan har 45 konkrete tiltak. Det er flere tiltak som berører kommunen og politiet lokalt. Hele handlingsplanen finnes her:

<https://www.regjeringen.no/no/sub/radikalisering/id2001759/>

<https://www.regjeringen.no/no/sub/radikalisering/aktuelt/nye-tiltak-i-handlingsplanen-mot-radikalisering-og-voldelig-ekstremisme/id2542460/>

Det er i Regjeringens Handlingsplan spesielt verd å merke seg det forsterkede fokus på hatkriminalitet; Det forebyggende arbeidet ble i 2016 ytterligere forsterket gjennom de to nye dokumentene «Regjeringens strategi mot hatefulle ytringer (2016) og Regjeringens handlingsplan mot antisemittisme».

Forankring

I *Handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme*¹ (2014) påpeker regjeringen behov for økt innsats, samordning og koordinering nasjonalt, regionalt og lokalt. Samarbeid mellom kommunene, politidistriktene og PST skal styrkes gjennom å etablere strukturer som Politiråd og SLT.

Varsling om hjemkomst av fremmedkrigere (tiltak 22) – og oppfølging av personer som har deltatt i kamphandlinger i utlandet (tiltak 23) – er spesifikt omtalt.

Justis- og beredskapsdepartementet fremmet i 2015 forslag om kriminalisering av visse handlinger knyttet til væpnet konflikt. Dette ble vedtatt i mai 2016. Dette medfører at det er innført forbud for norske borgere og personer bosatt i Norge å delta militært i væpnet konflikt på vegne av ikke-statlige grupper. Også reiser og andre forberedelser, samt rekruttering og finansiering, til ulovlig militær deltakelse i væpnet konflikt ble gjort straffbar. (jf tiltak 20).

Forankring gjennom Politiråd i møte med Formannskapet legger føringer for Trondheim kommunes satsing på dette området.

Samarbeid om kriminalitetsforebygging

Politiråd er et formalisert samarbeid mellom lokalt politi og kommunale myndigheter, hvor målet er å bidra til samvirke om kriminalitetsforebygging og trygghet i lokalsamfunnet. Ordningen med Politiråd ble innført høsten 2006 og det er siden opprettet Politiråd i de fleste kommunene i landet. I 2014 gjennomføres en evaluering av erfaringene i politiet og kommunene med Politiråd.

SLT er en modell for samordning av lokale rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak i kommunene. Nærmere halvparten av landets kommuner har et SLT-samarbeid. SLT har ansvaret for å forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme i kommunen.

¹ *Handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme* (Justis- og beredskapsdepartementet, 2014)
se: <https://www.regjeringen.no/nb/dokumenter/Handlingsplan-mot-radikaliserings-og-voldelig-ekstremisme/id762413/>

Målgruppe

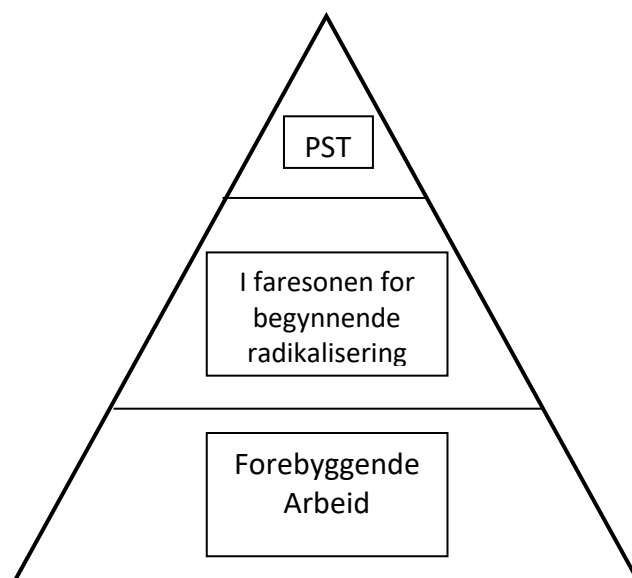
Målgruppen for dette dokumentet er myndigheter, kommunalt og fylkeskommunalt ansatte, frivillige organisasjoner og foresatte. Målet er å gjøre disse i stand til å identifisere tidlige tegn på radikaliserings og iverksette forebyggende tiltak.

Dokumentet er ment å synliggjøre Trondheim kommunes strategi for bekjempelse av voldelig ekstremisme og radikaliserings. Beskrive relevante samarbeidspartnere og hvordan arbeidet er organisert, samt beskrive tiltak.

Forebygging

Forebygging av hatkriminalitet og voldelig ekstremisme er ikke ulikt forebygging av skolefratfall, rusproblemer og kriminalitet. De ulike tjenesteområder har ulikt fokus, men felles mål. Målet vil være å unngå utstøtelsesmekanismer i alle personers liv, få alle til å oppleve at de er en del av det store gode fellesskapet, og unngå at de blir stående på utsiden og trekkes mot negative miljøer.

De tjenesteområder som denne tiltaksplanen er beregnet på har sine roller knyttet til tidlig forebygging, og delvis mot personer som er i ferd med å bli radikaliseret. Vi kan synliggjøre arbeidsoppgavene som en pyramide, hvor PST arbeider med de som er en fare for rikets sikkerhet og de som allerede er radikaliseret. Dette gjelder forholdsvis få personer. For å forebygge at personer blir radikaliseret, er det mye de forskjellige tjenesteområder, frivillige organisasjoner og innbyggerne kan bidra med. Den viktigste oppgaven er å unngå at personer blir radikaliseret, og tyr til vold for å nå sine mål.

Universell forebygging er rettet mot hele befolkningen, og kan være med målsetting om bedre inkludering og fremme det som anses som sunne og gode verdier.

Selektiv forebygging retter seg mot grupper eller enkeltpersoner som anses å være i risiko for negativ utvikling, eller på vei mot miljø som er det.

Indikert forebygging vil være rettet mot radikalisererte personer som er ansett som en risiko for samfunnet.

Tiltaksplanen med våre tiltak har fokus på selektiv og indikert nivå. Den universelle forebygging er et felles ansvar som også inkluderer varsling av bekymring.

Hvor bekymring skal rettes er beskrevet i Trondheim kommunes Veileder.

Veilederens kontaktpersoner:

Trondheim kommune SLT- koordinator	tlf.	952 63 621
Prosjektmedarbeider Trondheim kommune	tlf.	952 63 795
Radikaliseringskontakt Sør Trøndelag politidistrikt	tlf.	73 89 90 90/2800

RVTS vil i samarbeid med relevante aktører drive forebyggende arbeid rettet mot kommunene i Midt Norge. De vil bistå og understøtte kommunale tjenester i deres arbeid, og etablere nettverk. I samarbeid med RVTS og radikaliseringskontakt Trøndelag politidistrikt organiseres fra 2020 et regionalt samarbeid på feltet.

Hovedstrategi

Avdekke tidlig – dialog- mentorarbeid

Ressurspersoner.

Det er utpekt ressurspersoner innen kommunale og fylkeskommunale arenaer hvor ungdom befinner seg. Ungdomsskole, videregående skole, private skoler, Enhet for voksenopplæring, fritidsklubber og barnevernstjenester møter de aller fleste ungdommer, og det er gitt opplæring til ressurspersonene for å kunne gi råd til den enkelte tjeneste. Det er videre utpekt ressurspersoner innen NAV på fylkes- og kommunalt nivå, Kriminalomsorgen, Familievernkontoret og RVTS. Vi benytter politiets radikaliseringskontakt, og denne er også bindeleddet mot PST.

Alle ansatte innen disse tjenestene skal forholde seg til sin egen radikaliseringskontakt for råd og drøfting ved bekymring.

Foreldre kan kontakte Prosjektmedarbeider Trondheim kommune eller Politikontaktene ved Trondheim politidistrikt. Disse vil koble på relevante samarbeidspartnere etter behov og type utfordring.

Det er en Politikontakt i hver av Trondheims fire bydeler. Disse nåes ved henvendelse til politiet, 73 89 90 90.

Andre myndigheter som ikke har utpekt egen ressursperson internt, kan kontakte Trondheim kommunes SLT koordinator for råd vedrørende tidlig bekymring.

Forebyggende arbeid.

Kjernen i forebygging av radikalisering og utvikling av ekstremisme er den samme som for forebygging av annen uønsket atferd. Vi må på alle områder av samfunnet arbeide for å motvirke utstøtelsesmekanismer i hverdagslivet til alle barn, unge og voksne. Vi må arbeide for å forhindre at noen føler at de står på utsiden av det gode fellesskapet, og forsøke å bidra til at alle utvikler et selvbylde og en identitet knyttet til å være en del av fellesskapet, og ikke et marginalisert og/eller ekstremistisk miljø.

Avdekke tidlig.

Hovedmålet med dette arbeidet er å se tidlige tegn på negativ utvikling, og melde dette videre. Det er mulig og snu en tilnærming til radikaliserede miljøer hvis man kommer inn tidlig nok. Det er vanskelig å finne effektive tiltak for avradikalisering.

Trondheim kommunes hovedsatsing vil være tidlig forebygging, og intervensjon opp mot personer som har sympatier eller trekker mot miljøer som kan føre til radikalisering.

Tidlig intervensjon i denne sammenheng omfatter alle aldersgrupper.

Arbeidet for å skape gode oppvekstmiljøer starter i barnehagen og fortsetter på skolen. Frivillige lag og organisasjoner har et spesielt ansvar for å inkludere alle og skape tilhørighet på fritiden til barn og unge. De frivillige lag og organisasjoner gjør et svært godt arbeid, og når mange unge med et bredt spekter av aktivitetstilbud. Fra UngData undersøkelsen i Trondheim i 2013, sier 95% på ungdomsskolen og 96% på videregående skole at de trives på skolen. 66% av ungdomsskoleelevene er aktive i fritidsorganisasjoner og 45% sier det samme på videregående skole.

Tilrettelagte kulturtilbud er viktig i et primærforebyggende perspektiv, og mange ungdommer benytter fritidsklubber og andre tilrettelagte kulturtilbud.

For både voksne og unge har Trondheim kommune en Mentorordning som benyttes der bekymringen er høy.

Bekymrings-, avklarings- og oppfølgingssamtaler

Bekymringssamtaler er mye benyttet av politiet i arbeidet med unge lovbrutere. Bekymringssamtalen blir, i en videreutviklet utgave, benyttet i arbeidet med å avklare og forebygge hatkriminalitet og voldelig ekstremisme. Sør-Trøndelag politidistrikt kan gjennomføre samtalene alene eller i samarbeid med relevante aktører.

Kontaktforum

Trondheim kommune har knyttet til seg ressurspersoner innen relevante tjenesteområder som kan prioritere tjenester til personer som har behov for å komme ut av et radikaliseringsløp. De tjenester som er involvert er: Politi, PST, Helsetjenester v/St.Olav, RVTS, NAV, Kriminalomsorg, NTNU, Fylkeskommune og Trondheim kommune v/ skole, bolig, psykisk helse og rus, enslige mindreårige feltet, kulturenhet, barnevern, uteseksjonen m.m. De private skoler, familievernkantor og Konfliktråd kan også benyttes ved behov.

Mentor- og exitordning.

Trondheim kommunes mentorer samarbeider med menteen om hans eller hennes behov. Det er mentees individuelle sosialfaglige utfordringer som må løses samtidig som relasjonsbygging til mentor gir rom for samtaler om ekstremistiske holdninger og eventuelle konspirasjonsteorier. Mentorene får selv veiledning og dette er ivaretatt med egen psykolog tilknyttet dette arbeidet.

For å komme ut av et radikaliseringsløp er det viktig å legge til rette for økt livsmestring med bolig, økonomi, jobb/skole, noe å gjøre på fritiden, samt god helse. Våre mentorer går derfor alltid inn med mål om å få mest mulig av dette på plass tidlig mens de samtidig forsøker å skape refleksjon rundt mentees holdninger som kan stå til hinder for deltakelse og å være integrert i samfunnet.

Dialog med trossamfunn.

Dialog med alle trossamfunn og grupper er et viktig middel for å bygge samfunnskunnskap og forståelse. Det er opprettet et eget Kirkelig dialogsentert i Trondheim som har som mål å skape møteplasser, aktiviteter og prosesser for dialog og samhandling mellom tros- og livssynssamfunn. Senteret går inn i religionsmøter med en forpliktelse om likeverd og med basis i en kristen kontemplativ, diakonal og solidarisk praksis. Senterets visjon er: Trondheim - en livssynsåpen by der religiøst mangfold blir verdsatt og synliggjort. Trondheim kommune har i arbeidet med å forebygge voldelig ekstremisme koblet seg på dette arbeidet.

Fenomenkunnskap

Trondheim kommune i samarbeid med politiet og PST vurderer jevnlig utfordringer og trusselbildet lokalt. Oppsummeringen under er ikke uttømmende og det vises til PST's åpne trusselvurdering, www.pst.no

Høyreekstremisme:

De høyreekstreme miljøene preges av svak organisering, interne konflikter og utskiftning i ledelsen. Deres aktivitet vurderes som ukoordinert, mangeartet og lokalt forankret. Den fremtidige utviklingen i høyreekstreme miljøer er dermed usikker. I februar 2020 oppdaterte PST sin trusselvurdering knyttet til høyreekstreme. PST har observert en negativ utvikling i trusselen fra høyreekstreme, og vurderer at det er mulig at norske høyreekstreme vil forsøke å gjennomføre terrorhandlinger det kommende år.

Flere høyreekstreme har i 2019 gitt uttrykk for støtte til gjerningspersoner som sto bak terrorhandlinger på New Zealand og i USA. Det samme gjelder for moskèangrepet i Bærum. I 2020 har vi sett flere terrorangrep i Europa fra høyreekstreme miljø eller enkeltpersoner.

Enkeltpersoner har kontakt med hverandre på tvers av miljøene, samtidig opererer miljøene mer eller mindre uavhengig av hverandre. Hovedaktiviteten i miljøet foregår på internett. Det norske miljøet har støttespillere med tilsvarende meninger i utlandet, hovedsakelig høyreekstremister i Nordvest-Europa.

Det høyreekstreme fiendebildet er i stor grad preget av en fiendtlig innstilling til islam og innvandrere, særlig muslimer, og myndigheter. Jøder, homofile/transpersoner og feminister kan også være en del av fiendebildet til høyreekstremister. Ifølge høyreekstrem retorikk må Norge forsvares mot fiendtlige krefter som er i ferd med å overta landet. Myndighetene ansvarliggjøres i hovedsak enten for ikke å iverksette mottiltak, eller for å stå i ledtog med fienden. Dette fører til mistillit og hat mot norske myndigheter og demokratiet slik det fungerer i dag. I tillegg har enkelte høyreekstreme miljøer en fiendtlig innstilling til andre minoriteter, særlig jøder. Et fellestrekk hos høyreekstremister er sterke nasjonalistiske holdninger der nordmenn og norsk kultur anses som overlegen.

Siden 2014 er det gjennomført flere lokale aktiviteter fra organiserte høyreekstreme miljøer i Norge, herunder propaganda-aksjoner i Trøndelag. Høyreekstremister fra Europa har på ulike måter involvert seg i kamphandlinger i f.eks Ukraina. Erfaringer fra disse handlingene kan spre seg til det norske høyreekstreme miljøet. Eventuell krigsdeltagelse kan styrke norske høyreekstremes kontakt med likesinnede i andre land, og kan gi kapasitet til voldelige aksjoner i Norge. Internett forventes fortsatt å være den viktigste arenaen for høyreekstrem propaganda, rekruttering og radikaliserings i Norge i året som kommer.

Ytre høyre.

Det finnes flere retninger innen ytre høyre.

Felles for disse er at de mener folk og stat skal være ett, og at fremmede truer fellesskapet. Høyre-radikale mener de styrende eliter er korruperte og skal erstattes, men at demokratiet skal opprettholdes.

Høyreekstreme ønsker å avvikle demokratiet og mener vold mot folkets fiender er legitimt. Det er glidende overganger mellom høyre-radikale og høyreekstremister på noen områder.

Høyre radikale hevder den vestlige kultur er overlegen, og at islam er en farlig ideologi som må bekjempes. De ønsker ikke at muslimer skal slippe inn i landet og at de som allerede er her skal assimileres eller utvises. Andre høyre radikale og høyreekstremister er mer etnopluralistiske. Kulturer er like mye verd, men må holdes adskilt. Alle kulturer og folk skal ha en egen stat.

De raserevolusjonære nasjonalistene mener den hvite rase er overlegen. Revolusjon er nødvendig for å styrte jødisk dominans. Underlegne raser må underkaste seg, utvises eller drepes. Opposisjon skal undertrykkes. <https://phs.brage.unit.no/phs-xmlui/bitstream/handle/11250/2568904/hoyreekstremisme.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Identitærbevegelsen med sitt utspring på 2000- tallet vokser også i Norge. "Alt Right hipstere" avviser nazitilknytning, men gir den ekstreme høyrefløyen sterkere fotfeste i Europa i en mer "spiselig" innpakning. De kaller seg Europas forsvarere, har en intellektuell tilnærming uten referanser til nasjonalsosialismen, men er forsvarer av etnopluralisme (ulike folkegrupper skal holdes adskilt). Retten til å ivareta egen kultur og nasjonal identitet står sterkt. Anses som en antidemokratisk bevegelse som er motstander av liberalismen og likhetsidealene.

Venstreekstremisme:

Det er få venstreekstreme i Norge, og de utgjør først og fremst et ordensproblem. Enkelt personer fra dette miljøet anser ulovlige og mindre alvorlige voldelige aksjoner som både legitime og effektive.

Venstreekstreme har høy terskel for å begå alvorlige voldelige aksjoner. Offentlige markeringer fra det venstreekstreme miljøet er oftest i form av ikke-voldelige, men ulovlige protestaksjoner. Miljøet har imidlertid mulighet til å mobilisere tilhengere og sympatisører hvis de ønsker å reagere på enkeltsaker, eller hvis de deltar i demonstrasjoner og motdemonstrasjoner som utvikler seg i en voldelig retning.

Det venstreekstremistiske miljøet representerer en potensiell voldstrussel mot enkelt personer og arrangementer som assosieres med høyreekstremisme. I enkelte andre europeiske land utgjør venstreekstremisme en konkret volds- og terrortrussel. Kampen mot fascisme er den viktigste enkeltsaken. Det er kontakt over landegrensene også fra dette miljøet.

Miljøekstremister: (Ensaks terrorisme)

Knyttet i noen grad til Venstreekstreme.

Europol skriver i 2012 at det er en økning i aktiviteten av voldelige dyrerettighets ekstremistgrupper og voldelige miljøekstremistgrupper. Det er et lavt antall alvorlige hendelser forårsaket av slike ensaks-grupperinger, men gruppenes aktiviteter gir grunn til bekymring.

Aktiviteter utøvd av slike grupper går fra enkelt skadeverk til alvorlig ødeleggelse og bruk av brannbomber til improviserte eksplosiver. Det finnes ingen prototype av voldelige ensaks-ekstremistgrupper, men enkelte grove fellestrekk finnes. Majoriteten er forholdsvis unge og kan bli funnet i en gruppe av idealistiske, ofte fremmedgjort ungdom som ikke er enig med den retningen samfunnet tar og derfor er villig til å søke å oppnå sine mål med voldelige handlinger. Grupperingene har ifølge Europol likhetstrekk med voldelige venstreekstremistiske grupper, noe som også kan være en forklaring på et økt samarbeid

mellom voldelige venstreekstremistiske grupper og voldelige miljøekstremistiske grupper. Gruppene er profesjonelle og har ofte medlemmer med høy kapasitet til å utnytte internett for rekruttering og propaganda. Dette gjør at trusselen fra slike grupper i Europa øker.

I Norge har det vært utført voldelige aksjoner fra ekstreme dyreverngrupperinger, og et nettverk sier på sin nettside at de støtter sabotasjebrann.

Globale utfordringer knyttet til miljøutfordringer kan gi grobunn, og et potensial, til å rekruttere til miljøekstremistiske grupperinger også i Norge.

Miljøekstremister må ikke forveksles med miljøaktivister. Det er kun grupperinger som er villige til å bruke vold for å nå sine mål som er målgruppen i denne planen.

Religiøst motivert ekstremisme.

Svekkelsen av ISIL (Den Islamske stat i Irak og Levanten) har medført redusert radikaliseringsvirksomhet og støtte til ekstrem islamisme i Norge. Det vil likevel være enkelte ekstreme islamister som anser Norge som et legitimt mål for terrorhandlinger. Det vurderes derfor som mulig at ekstreme islamister vil forsøke å utføre terrorangrep, og dette i likhet med høyreekstremisme vurderes å være den mest alvorlige terrortrusselen i Norge (PST Nasjonal trusselvurdering 2020). Ekstrem islamisme er sterkt påvirket av internasjonale hendelser, og radikalisering og potensiell angrepsplanlegging kan øke i omfang som følge av hendelser i eller utenfor Norge. En slik utvikling kan raskt endre risikobildet.

Til tross for svekkelsen av ISIL har ekstreme islamistiske miljøer i Norge fortsatt evne til å radikalisere og tiltrekke seg nye tilhengere. Terrorgruppen ISIL fungerer fortsatt som et samlende symbol for flere personer i disse miljøene. I tillegg anser slike personer Norge og norske interesser som sentralt i fiendebildet. Norsk militær deltakelse i den USA-ledede koalisjonen mot ISIL og AQ vil bidra til å opprettholde fiendebilde mot Norge for mange av disse personene.

Det er sannsynlig at ISIL's påvirkningskraft på sympatisører i Europa i 2020 vil være sterkt redusert sammenlignet med perioden 2014–2017. En årsak til dette er ISIL's tap av kontroll over landområder i Syria og Irak. ISIL's «kalifat», som nå er tapt, hadde en sterk symbolkraft og var avgjørende for terrororganisasjonens appell. I 2018 var det, sammenlignet med året før, en markant nedgang i antall terrorangrep i Europa som var inspirert av ISIL. ISIL's militære nederlag vil fortsatt svekke terrororganisasjonens evne til å produsere propaganda med mål om å radikalisere og å oppfordre til terrorangrep.

Det finnes enkeltpersoner i randsonen av disse miljøer eller også personer som står helt utenfor. Noen av disse har trolig gått gjennom en radikaliseringsprosess på egen hånd. Selvradikaliserte er vanskelig å avdekke.

Flere personer som inngår i ekstreme islamistiske miljøer i Norge, reiste i perioden fram til 2018 som fremmedkrigere til utlandet. De fleste har reist fra Østlandsområdet, men enkeltpersoner har reist fra hele landet.

Det befinner seg fremdeles norske fremmedkrigere og personer tilknyttet disse i Syria eller Irak, både menn, kvinner og barn.

De som returnerer har i hovedsak blitt fengslet. De som er kjent og som befinner seg i interneringsleire kan komme til å returnere til Norge. I Trondheim har vi utarbeidet en

strategi for mottak av barn av fremmedkrigere i samarbeid med politiet, BUFdir, RVTS og Trondheim kommune.

Fiendebildet til ekstreme islamister er mangfoldig og sammensatt. Alle som avviker politisk, ideologisk og religiøst fra ekstremistenes tolkning av islam, defineres som vantro og anses derfor som fiender. Internasjonalt orienterte islamistiske terroraktører har en målsetting om å føre en global motstandskamp mot det som oppfattes som en vestlig konspirasjon mot islam og muslimer.

Motsetninger mellom forskjellige muslimske miljøer vil kunne komme til uttrykk også i Norge. Kurdere, sjiamuslimer samt jødiske symboler og interesser kan inngå i fiendebildet til ekstreme islamister.

Det finnes soloterrorister innen alle disse miljø. Disse kan det være vanskelig å avdekke. Forskning viser imidlertid at også disse i forholdsvis stor grad snakker om sine intensjoner og ideologier med andre. Dette gir mulighet til å avdekke ekstremiseringsprosesser og planer, men dette er avhengig av at noen melder bekymring. Kun i svært få tilfeller har soloterrorister holdt sine planer helt skjult før et angrep.

Samarbeidspartnere

Sør Trøndelag politidistrikt og PST

Sør Trøndelag politidistrikt og PST er Trondheim kommunes nærmeste samarbeidspartnere når det gjelder forebygging av personer som knyttes til alle former for voldelige ekstremistiske miljø. Samarbeidet mellom Trondheim kommune og politiet er formalisert gjennom Politirådet. Politirådet møtes to ganger i året og legger premissene for felles satsingsområder på mange arenaer. Politirådet består av Ordfører, Rådmann og Politimester. I Trondheim har vi involvert Formannskapet som fast deltaker i Politirådet, men ved spesielle hendelser har Politirådet møtt med kun primærdeltakerne. Politidistriktets radikaliseringskontakt er Trondheim kommunes nærmeste samarbeidspartner.

Konfliktrådet:

Konfliktrådet har lang erfaring med mekling som konfliktløser. Dialogbasert konfliktløsning i alvorlige straffesaker har vært en suksess i regi av konfliktrådet. De har knyttet til seg flere minoritetsspråklige meglere, og vil kunne være en viktig bidragsyter for foresatte som er bekymret for begynnende radikaliserings av unge og unge voksne. Konfliktrådet vil være et godt supplement for minoriteter som har dårlig erfaring med politiet fra hjemlandet, og som har dårlig kunnskap om hva barneverntjenesten i Norge faktisk kan tilby. Konfliktrådet vil kunne være en nøytral part, med profesjonell erfaring på konfliktløsning.

Se: <http://www.konfliktraadet.no/>

RVTS (Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging)

RVTS er en sentral aktør på dette feltet, og vil bidra på flere nivå. RVTS vil drive forebyggende arbeid rettet mot kommunene i Midt Norge. De vil bistå og understøtte ulike kommunale tjenester, og etablere nettverk og planlegge tiltak rettet mot radikaliserings og voldelig ekstremisme. Se: <http://rvtsmidt.no/>

NAV. NAV Intro Trondheim.

NAV har som hovedmål å få flere personer i arbeid og aktivitet, skape et velfungerende arbeidsmarked, gi korrekte tjenester og stønader til rett tid, gi god service tilpasset brukernes forutsetninger og behov, og være en helhetlig og effektiv arbeids- og velferdsforvaltning. Se: <https://www.nav.no/Forsiden>

NAV Intro Trondheim er kompetansesenteret for arbeidssøkere med innvandrerbakgrunn. Oppgavene omfatter individuell veiledning, avklaring og oppfølging av brukere med behov for utvidet og tilrettelagt tjenester. De dekker fylkene fra Møre og Romsdal til Finnmark.

se: [https://www.nav.no/no/Lokalt/Sor-](https://www.nav.no/no/Lokalt/Sor-Trondelag/Relatert+informasjon/NAV+Intro+Trondheim.371589.cms)

[Trondelag/Relatert+informasjon/NAV+Intro+Trondheim.371589.cms](https://www.nav.no/no/Lokalt/Sor-Trondelag/Relatert+informasjon/NAV+Intro+Trondheim.371589.cms)

Ungdomsskole, Videregående skole og Private skoler

Både ungdomsskole, videregående skole og private skoler er en viktig samarbeidspartner. Skolene har fått tilsendt Oslo kommunes ” Undervisningsopplegg for samfunnsfag Vg1 og Vg2, Radikalisering og ekstremisme” Undervisningsopplegget kan skaffes via Trondheim kommunes SLT-koordinator.

Skolene har også fått tilgang til **DEMBRA**(Demokratisk beredskap mot rasisme og antisemittisme) Dembra er et tilbud om kompetanseheving for skoler for forebygging av

antisemittisme, rasisme og udemokratiske holdninger på ungdomsskoler og videregående skoler. <https://dembra.no/>

I læreplanen fra 2020 er det fokusert på "Demokrati og medborgerskap". Dette vil bidra til forståelse for aktivt medborgerskap og demokratiprosesser og vil kunne bidra til å forebygge også voldelig ekstremisme. <https://www.udir.no/lk20/overordnet-del/prinsipper-for-laring-utvikling-og-danning/tverrfaglige-temaer/demokrati-og-medborgerskap?kode=nato2-04&lang=nob&TilknyttedeKompetansemaal=true>

Skolekontaktene fra kommune og fylkeskommune samt de private skoler samles med jevne mellomrom for å bli oppdatert på utviklingstrekk og kompetanseheving.

Moskeene.

Trondheim kommune i samarbeid med Trøndelag politidistrikt har tilrettelagt et samfunnskurs for imamene i de fire store moskeer i Trondheim.

Bakgrunnen for dette var et ønske om bedre forståelse av Norge og norske forhold og er initiert av imamene. Kursene er pr. 2020 satt på vent, men dialogen fortsetter.

Det muslimske samfunnet i Trondheim (MST) Kjøpmannsgaten.

Dar el Eman Islamic Center, Olav Tryggvasons gate.

Moskeen i Ringvålveien – Afghanske forente samfunn i Trondheim.

Trondheim Mevlana kulturforening, Huseby.

Ahl-O-Beat Center, Kattem (eneste Shjia moske i Trondheim)

Det finnes også mindre moskeer tilknyttet folkegrupper i Trondheim.

Det mosaiske samfunn:

Trondheim kommune i samarbeid med Trøndelag politidistrikt har fortløpende kontakt med det mosaiske trossamfunn.

Mangfoldsrådet.

Mangfoldsrådet velges av bystyret og består av 9 medlemmer. 6 av medlemmene kommer fra ikke-vestlige innvandrerforeninger og 3 er folkevalgte fra bystyret.

Mangfoldsrådet:

- skal arbeide etter målsetting om full deltagelse og likestilling i samfunnet.
- skal fungere som et bindeledd mellom innvandrere og kommunen er et rådgivende organ for kommunen.
- skal behandle saker som gjelder levekårene for innvandrere
- kan selv ta opp saker som angår innvandrere i kommunen.
- skal drive informasjonsarbeid overfor innvandrere i kommunen.
- skal utarbeide årsmelding som sendes bystyret og aktuelle innvandrerforeninger.

se: <http://www.trondheim.kommune.no/mangfoldsradet>

Forum for muslimsk- kristen dialog.

Trondheim kommune er kjent med Forum for muslimsk-kristen dialog som ble etablert i 2003. Dette forumet har hatt deltakere fra Muslim Society i Trondheim (MST) og Nidaros bispedømmet. Arbeidet som er gjort i dette forum har bidratt til forståelse og dialog mellom religionene.

Kvalifiseringssenter for innvandrere (INN)

Kvalifiseringssenteret for innvandrere bistår flyktninger som blir bosatt i Trondheim. Gjennom et introduksjonsprogram lærer de seg det nødvendige for å kunne bli selvhjulpne i norsk samfunns- og arbeidsliv. Introduksjonsprogrammet kan ha en varighet på inntil 2 år og avsluttes når den enkelte person er grunnleggende kvalifisert. Dette vil si at de har startet på utdanning ut over grunnskole og/eller har kommet ut i lønnet arbeid, heltid eller deltid. Kvalifiseringssenteret for innvandrere koordinerer kommunens arbeid med flyktningene mens de er i introduksjonsprogrammet. De som jobber på INN kommer fra mange land, og med omfattende kulturell og tverrfaglig kompetanse. INN samarbeider med utdanningsinstitusjoner, arbeidsgivere, offentlige virksomheter og frivillige organisasjoner i arbeidet med å kvalifisere den enkelte.

Se: <https://www.trondheim.kommune.no/inn/>

Trondheim voksenopplæringscenter (TROVO)

Trondheim kommune driver sammen med fylkeskommunen TROVO som tilbyr norskopplæring, grunnskoleopplæring, videregående opplæring, kurs for minoritetsspråklige og ulike spesialpedagogiske tilbud. Det er en stor overvekt av minoritetsspråklige elever ved senteret. Senteret har et utstrakt samarbeid med NAV og står for undervisningsdelen i introduksjonsprogrammet - alle nybosatte flyktninger og innvandrere fra land utenfor vesten er innom TROVO.

Lærerstaben har kompetanse og lang erfaring i undervisning av minoritetsspråklige og bakgrunn fra flere spesialpedagogiske felt. Elevtallet varierer i takt med innvandringen og var i 2020 omkring 1340 elever. 800 på norskopplæring og 460 på grunnskoleopplæring for voksne. Lærerstaben ved EVO blir gitt kompetanse på avdekking av tidlige tegn på radikaliserings.

Ungdom (16-19 år ved oppstart) som behøver norskopplæring eller grunnskoleopplæring får sitt undervisningstilbud på videregående skoler.

For mer utfyllende informasjon se:

<https://www.trondheim.kommune.no/tema/skole/voksenoppleringstilbud/voksenopplering/>

Flerkulturelt Informasjon og Dialogsenter i Trondheim (FIDS)

Flerkulturelt Informasjon og Dialogsenter i Trondheim (FIDS) er et senter som er opprettet for å styrke kommunens integreringsarbeid. Senteret skal være en møteplass for kontakt og dialog mellom innvandrere, flyktninger, myndigheter og majoritetsbefolkningen. Senteret har flere ressurspersoner fra ulike minoritetsspråklige miljøer tilknyttet virksomheten.

For mer informasjon se:

https://www.facebook.com/dialogsenteret/timeline?ref=page_internal

Tolk Midt- Norge.

Tolk Midt-Norge formidler og utfører tolke- og oversettelsestjenester på ca 50 språk til alle enheter i Trondheim kommune. Se:

<https://www.trondheim.kommune.no/tolkmidt norge>

Barne- og Familietjenesten (BFT) Trondheim kommune.

Barne- og Familietjenesten skal følge opp alle barn og unge i alderen 0 – 18 år samt deres familier i perioder av livet hvor de har behov for hjelp og bistand.

BFT har barneverntjenester, helsetjenester for barn med funksjonsnedsettelse, avlastning og tilrettelagt fritid, samt utarbeidelse av Individuell plan. Forvaltningsenheten har ansvar for utarbeidelse av sakkyndig vurdering for barn i alderen 0 – 16 år. I alderen 16 – 18 år vil PP-tjenesten for videregående følge opp.

Helsesøstertjenesten er organisert under BFT.

BFT har en byomfattende innsats mot tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og negativ sosial kontroll.

Uteseksjonen (Barne- og Familietjenesten)

Trondheim kommune har en egen uteseksjon. Denne arbeider både med lavterskel oppsøkende virksomhet i Trondheim sentrum, og oppfølging av unge på vedtak fra barnevernet. Hver bydel i Trondheim har en egen ungdomstjeneste som kan bistå bydelen med utfordringer knyttet til ungdom. Prosjektmedarbeider SLT på feltet radikaliserings har skrevet en oppgave om tema «Forebygging av voldelig ekstremisme i oppsøkende ungdomsarbeid». Oppgaven vil ligge tilgjengelig på www.trondheim.kommune.no/slt under fanen Radikaliserings.

BFT Omsorgsenheten.

Omsorgsenheten er byomfattende og består av fem avdelinger.

Oppfølging, Ressurs og Støtte, Enslige mindreårige flyktninger, LINK og Gartnerhaugen.

Avdeling Rosten har ansvaret for å følge opp barn og unge som bor i beredskapshjem, fosterhjem eller institusjon. De skal rekruttere og utrede besøkshjem og veilede tilsynspersoner i fosterhjem.

Avdeling for enslige mindreårige flyktninger har ansvaret for å bosette enslige mindreårige flyktninger, samt etablere og kvalitetssikre tiltak for gruppen. De driver institusjonen Rabita, og bofellesskap, samt oppfølging av målgruppen. Rabita er en institusjon for enslige mindreårige flyktninger. Tiltaket har et bofellesskap for 5 enslige mindreårige flyktninger eller asylsøkere som har fått vedtak om opphold i landet.

Se:

<https://www.trondheim.kommune.no/content/1117733330/Beskrivelse-av-tiltaket---Rabita>

OPAL koordinering og oppfølging. Tiltak for enslige mindreårige flyktninger.

Målgruppen for OPAL's oppfølgingsavdeling er bosatte enslige mindreårige flyktninger i alderen 16-20 år i Trondheim kommune. Disse kommer fra BUF- etats omsorgssentre eller statlige asylmottak for enslige mindreårige, eller de kommer som overføringsflyktninger. Det kan være en videreføring av tiltak (andrefase) etter Lov om barneverntjenester for EM som har vært plassert i fosterhjem, institusjon, bofellesskap eller hatt andre omsorgstilbud. Ungdommene i et oppfølgingstilbud må kunne bo for seg selv og selv ha et ønske og behov for hjelp og støtte, og bør i tillegg kunne forholde seg til sosiale normer og regler.

OPAL tilbyr timebasert oppfølging i egen bolig eller et botiltak med oppfølging i samarbeid med en husvert.

Se: <https://www.trondheim.kommune.no/opal/>

Avdeling Link har tiltak for barn som bor i familier som strever mye.

Avdeling Gartnerhaugen driver miljøarbeidertjenesten som tilbyr ungdom støtte til etablering i egen bolig eller for og fortsatt kunne bo hjemme. Gartnerhaugen følger opp ca 200 ungdommer. Se: <http://www.trondheim.kommune.no/omsorgsenheten/>

Barnehagene i Trondheim kommune.

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling.

Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

Flerkulturell praksis og språkstimulering i barnehagen.

Barnehagen skal støtte barn slik at de kan bruke sitt morsmål og samtidig arbeide aktivt med å fremme barnas norskspråklige kompetanse. Alle barn må få et rikt og variert språkmiljø i barnehagen. Se: <http://www.trondheim.kommune.no/flerkultur/>

Enhet for legetjenester og smittevernarbeid

Enheten har ansvar for fastlegeordningen, smittevernarbeid, reisevaksinering og tuberkulosekontroll, flyktningehelsetjenester og fengselshelsetjenester.

Se: <https://www.trondheim.kommune.no/legetjenester-smittevernarbeid/>

Flyktningehelsetjenesten.

Er et kommunalt helsetilbud til asylsøkere og innvandrere, familiegjennforente og enslige mindreårige, med flyktningbakgrunn som kommer til Trondheim. Gir også tjenester til asylanter uten asyl som oppholder seg i Trondheim kommune.

se: <https://www.trondheim.kommune.no/flyktning/>

Fengselshelsetjenesten.

Fengselshelsetjenesten er et kommunalt helsetilbud til innsatte i Trondheim fengsel ved avd. Nermarka, avd. Leira og frigangshjemmet i Kongensgate. Fengselshelsetjenesten blir invitert inn i fora hvor forebygging av Radikalisering er hovedtema.

se: <http://www.trondheim.kommune.no/content/1117742395/Fengselshelsetjenesten>

Helse og velferdskontorene i Trondheim kommune.

Enhet for psykisk helse og rus (EPHOR)

Har som oppgave å følge opp personer som har opplevd traumer, i samarbeid med RVTS

Kulturenheten :

Kulturenheten i Trondheim med sine Kulturhus er en viktig samarbeidspartner og har fått nødvendig informasjon for å håndtere utfordringer knyttet til ulike former for uønsket adferd og for å avdekke tidlige tegn på radikalisering. Kulturenhetens Ung Kultur er vår nærmeste samarbeidspartner.

Kirkens Bymisjon:

Kirkens Bymisjon er en viktig aktør på det forebyggende området. Kirkens Bymisjon har en samarbeidsavtale med Trondheim kommune. Blant bymisjonens mangfoldige aktiviteter er Natteravnene og Omsorgsstasjonen for barn og unge (OBU).

Se: <http://www.bymisjon.no/trondheim/>

Salem menighet:

Salem menighet har en samarbeidsavtale med Trondheim kommune. De driver 22B Kontaktsenter som driver forebyggende arbeid blant ungdom i Trondheim sentrum. Målgruppen er ungdom i alderen 15 – 23 år. Tiltaket består av et Kontaktsenter, turer og aktiviteter, snekkeravdeling, bruktbuikk og huskirke. Miljøarbeid, oppfølgingsarbeid og arbeidstrening er fokusområder.

22 B Kontaktsenter eies av Salem Menighet i Trondheim, og har et formalisert samarbeid med Trondheim kommune og Trondheim Torg kjøpesenter.

De har som intensjon å bidra med tid, omsorg og tilstedeværelse, redusere negativ utvikling i forhold til rus og kriminalitet, samt å legge til rette for sunn endring og en bedre hverdag for den enkelte ungdom.

Se: <http://www.22b.no/>

Røde Kors - Fellesverket - aktivitetshus for ungdom:

Røde Kors har bygd opp et tilbud flere steder i Norge, også i Trondheim, kalt Fellesverket. I Trondheim er dette plassert midt i sentrum, og har målgruppe 13 - 25 år. Røde Kors har mange frivillige trygge voksne, som liker å engasjere seg i arbeidet for og med ungdom. Ungdommene som besøker Fellesverket skal oppleve et fellesskap der de føler seg hjemme, møtes og henger, lærer og mestrer. Trondheim kommune har et godt samarbeid med Fellesverket. Fellesverket er den møteplass i Trondheim med flest minoritetsspråklige ungdom. Se: <https://www.rodekors.no/tilbudene/fellesverket/>

De minoritetsspråklige miljø:

Det har gjennom mange år vært et godt samarbeid med deler av det minoritetsspråklige miljø relatert til ungdom og unge voksne med bekymringsfull atferd eller bakgrunn. De aller fleste minoritetsspråklige unge benytter de ordinære tilbud som gis all ungdom. Flere aktører tilknyttet det minoritetsspråklige miljø arbeider spesifikt med forebygging og har fokus på de mest utsatte ungdommer.

Idrettslag:

Flere idrettslag i Trondheim har tatt et aktivt valg om å bistå utsatte ungdommer. Deres arbeid er foruten det rent idrettslige, et primærforebyggende tiltak som viktig for å forebygge utenforskap. Samarbeidet med Trøndelag Idrettsforbund er godt.

<https://www.trondheim.no/idrett>

Tiltakene

Tiltak 1

Nasjonal handlingsplan – oppfølging.

I Regjeringens Handlingsplan mot radikalisering og voldelig ekstremisme (2014) legges det opp til at politirådet og SLT har ansvar for å koordinere og iverksette forebygging lokalt.

Ansvar for utføringen:

Trondheim kommune og Trøndelag politidistrikt, Politirådet.

Tiltak 2

Kontaktforum.

Det er etablert et kontaktforum i samarbeid med av RVTS. Deltakerne her vil være ressurspersoner utpekt i Trondheim kommunes veileder, samt andre etter behov.

Ansvar for utføringen:

Trondheim kommune i samarbeid med politiet og RVTS

Tiltak 3

Mentoroppfølging

Trondheim kommune tilbyr mentoroppfølging til personer hvor bekymringen er høy.

Ansvar for utføringen:

Trondheim kommune og RVTS.

Tiltak 4

Samarbeid mellom kommune, politi og trossamfunn.

Det er etablert et samarbeid mellom de muslimske trossamfunn og det mosaiske trossamfunn. Opprettet samarbeid med Kirkelig Dialogsenter i Trondheim I regi av kontaktforum initieres seminar og konferanser etter behov.

Ansvar for utføring:

Trondheim kommune og Trøndelag politidistrikt.

Tiltak 5

Samarbeid med frivillige aktører.

Trondheim kommune og Trøndelag politidistrikt vil styrke og koordinere samarbeidet med frivillige organisasjoner som arbeider for å forebygge hatkriminalitet og voldelig ekstremisme. Arbeidet skal bidra til å styrke livssynsdialogen og forebygging generelt.

Ansvar for utføring:

Trondheim kommune, Trøndelag politidistrikt og frivillige organisasjoner.

Tiltak 6

Trygt og inkluderende læringsmiljø.

Motvirke mobbing, krenkelser, vold og hatkriminalitet.

Både de kommunale og fylkeskommunale skoler skal arbeide for å nå tiltaket.

Ansvar for utføring:

Trondheim kommune, Trøndelag fylkeskommune, RVTS, fagmiljøer og utdanningsinstitusjoner.

Tiltak 7

Radikalisering og ekstremisme – undervisningsopplegg.

Skolene i Trondheim og Trøndelag er presentert et undervisningsopplegg utarbeidet av Oslo kommune. Skolene har fått tilbud om DEMBRA. Demokratiprosesser er en satsing i ny læreplan.

Ansvar for utføring:

Trondheim kommune, Trøndelag fylkeskommune og Kontaktforum.

Tiltak 8

Dialogmøter, seminarer og konferanser.

Det er siden 2010 avholdt seminar og dialogmøter med målgruppen. Relevant personell har deltatt på nasjonale konferanser. Virksomheten videreutvikles i samarbeid med RVTS og relevante aktører.

Ansvar for utføring:

Trondheim kommune, Trøndelag politidistrikt og RVTS.

Tiltak 9

Voldelig ekstremisme, kriminalitet og psykisk helse -kompetanse og samarbeid.

Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS) skal bistå helsetjenestene og andre tjenester i Trondheim kommune med å utvikle kompetanse og tilbud til aktuell målgruppe. Ekstremisme kan sees i sammenheng med vold, kriminalitet og psykiske problemer. Voldsrisikovurderinger og traumeoppfølging vil være en del av arbeidet. RVTS er deltaker i kontaktforum.

Det er opprettet kontakt med Brøseth v/St Olav og DPS i Trondheim.

Ansvar for utføring:

RVTS, Trondheim kommune og Trøndelag politidistrikt.

Tiltak 10

Styrke forebyggende arbeid for personer over 18 år.

Kommunen og politiet har et svakere, lovmessig grunnlag for å gripe inn forebyggende og oppsøkende når personer er over 18 år. Erfaring fra tidligere samarbeid hvor Helse og Velferd, Konfliktrådet, Kriminalomsorgen, NAV mfl har deltatt er videreutviklet for å kunne nå målgruppen.

Ansvar for utføring:

Trondheim kommune i samarbeid med relevante aktører.

Tiltak 11

Veiledning til foreldre, foresatt, ektefeller og familie

Bydelene, skolene og politistasjonene tilrettelegger for informasjon og veiledning til foreldre, foresatte, ektefeller, familier, venner m.m. Nettverksgrupper kan benyttes når dette er formålstjenlig. Samarbeid med frivillige organisasjoner etter behov.

Ansvar for utføring:

Trondheim kommune, Trøndelag politidistrikt.

Tiltak 12

Ungdomsoppfølging, ungdomsstraff, samfunnsstraff og fengsel

Trondheim kommune og Trøndelag politidistrikt vil samarbeide med straffegjennomføringsinstansene når det gjelder oppfølging av unge, radikaliserede og ekstremister. Gjennom støtte og dialog er målet å forebygge, re-sosialisere og reintegrere. Samarbeid med livssynsmedarbeidere i kriminalomsorgen, jf. Tiltak 16 i regjeringens handlingsplan.

Ansvar for utføring:

Konfliktrådet, Kriminalomsorgen, Trondheim kommune, Trøndelag politidistrikt, NAV m.fl.

Tiltak 13

Veileder ved bekymring.

Trondheim kommune utga i 2014 en veileder, «Hvordan forebygge radikaliserings og håndtere voldelig ekstremisme». Veilederen ble revidert i 2018. Målgruppen for Veilederen er ansatte i kommunale og fylkeskommunale tjenester samt relevante samarbeidspartnere som beskrevet i Tiltaksplanen. Veilederen videreutvikles etter behov.

Ansvar for utføring:

Kontaktforum, Trondheim kommune, Trøndelag fylkeskommune, PST og Trøndelag politidistrikt

Tiltak 14

Kurs og opplæring

Kontaktforum, SLT koordinator og ressurspersoner fra Veilederen er involvert i ulike former for kurs og opplæring m.m. Tilbud om kurs og opplæring vil bli gitt til relevante samarbeidspartnere. Skolekontakter, NAV ansatte og Mentorer får egen opplæring jevnlig.

Ansvar for utføring:

Kontaktforum, RVTS, Trondheim kommune og Trøndelag politidistrikt.

Tiltaksoversikt

1. Sikre samordning, koordinering og samarbeid.

- Tiltak 1 Nasjonal handlingsplan – oppfølging.
- Tiltak 2 Kontaktforum.
- Tiltak 3 Mentoroppfølging
- Tiltak 4 Samarbeid mellom kommune, politi og trossamfunn.
- Tiltak 5 Samarbeid med frivillige aktører.

2. Sikre trygge og inkluderende skoler og bydeler.

- Tiltak 6 Trygt og inkluderende læringsmiljø.
- Tiltak 7 Radikalisering og ekstremisme – undervisningsopplegg.
- Tiltak 7 Dialogmøter, seminarer og konferanser.
- Tiltak 9 Voldelig ekstremisme, kriminalitet og psykisk helse -kompetanse og samarbeid.

3. Sikre tett og målrettet oppfølging av ekstreme personer og miljøer.

- Tiltak 10 Styrke forebyggende arbeid for personer over 18 år.
- Tiltak 11 Veiledning til foreldre, foresatt, ektefeller og familie.
- Tiltak 12 Ungdomsoppfølging, ungdomsstraff, samfunnsstraff og fengsel

4. Sikre informasjon, kunnskapsutvikling og kunnskapsoverføring.

- Tiltak 13 Veileder ved bekymring.
- Tiltak 14 Kurs og opplæring.